

Bramborový týden

V říjnu vyhlášíme pro všechny třídy prvního stupně „Bramborový týden“.

Žáci společně s třídní učitelkou si udělají plán, co všechno a kdy budou dělat s bramborami. Každý žák si přinese 5 brambor z domova.

Využití: Hlavním úkolem je propojit výuku všech předmětů pomocí brambor pomůcky a potřeby: popsáno u jednotlivých aktivit

pro žáky 1. ročníku

Pondělí:

1. *Moje brambora*

- každý si vybere k povídání do kruhu jednu svoji zajímavou bramboru

- každý po kruhu hovoří o své bramboře

a/ kdo ti dal bramboru a kde předtím ležela

b/ jaká je tvoje brambora / každý řekne nějaké přídavné jméno, nemělo by se opakovat/

c/ jaké má jméno tvoje brambora

d/ co ti připomíná tvoje brambora, co by to mohlo být

metoda kostka: / díváme se na bramboru z šesti úhlů/

sedíme v kruhu a žáci povídají vždy o jedné ze stran

1. **popis** bramboru / jaký je/

2. **porovnávání** – vyber si jinou zeleninu a porovnej ji s bramborem / co mají stejné, čím se liší/

3. **asociace**- co se ti vybaví, když se řekne „brambory“

4. **analýza**- složení, části rostliny

5. **aplikace**- na co se využívají brambory

6. **argumentace**- jaký máš vztah k bramborám?

Poz. Tato metoda se dá dělat v každém ročníku. V prvním ročníku žáci nezvládnou všech šest stran v jeden den. Můžeme rozložit na více dní. Ve vyšších ročnících už to mohou žáci psát.

H.Grecmanová, E.Urbanovská: Aktivizační metody ve výuce, prostředek ŠVP(Hanex Olomouc 2007)

2. *básnička doplněná pohybem:*

Kutálí se ze dvora
tákhle velká brambora
Neviděla, neslyšela
že na ni padá závora.

motáme rukama před sebou
ukazujeme velkou bramboru
zakryjeme si oči a pak uši
spojíme dlaně a děláme pohyb rukama shora dolů

Kam koukáš ty závoro?
Na tebe ty bramboro,
kdyby tudy projel vlak
byl by z tebe bramborák.

vztyčený ukazováček, kroutíme hlavou
ukazujeme ukazováčkem na zem
pokrčené ruce podél těla jedeme jako mašina
plácáme se shora napnutýma rukama

3. *Výtvarná výchova*

bramborová tiskátka

např. na A3 si žáci nakreslí kmen stromu / rozbor tvaru kmene, struktura kůry/, z brambory vyřezaný tvar listu – tiskneme podzimní listy / barvy podzimu/

4. *Domácí úkol: Co víme o bramborách? / nachystat si tři věty – jednoduché/*

Úterý:

1. Co jsme zjistili o bramborách?

- žáci říkají věty, které si připravily doma, učitel je zapisuje na list papíru
např. obsahují škrob, mají vitamín C, je to zelenina, roste na poli, jíme spodní část, říkáme tomu hlízy, sází se na jaře, sklízí se na podzim, dávají se do sklepa, byly dovezeny z Ameriky...

2. Jídla z brambor.

rozdělení do skupin: žáci zavřou oči a učitelka jim nalepí na čelo štítek s puntíkem určité barvy / tři skupiny – tři barvy/. Úkolem je, bez mluvení, udělat skupina. Můžeme zhodnotit jak to dětem šlo, proč to šlo / nemyslely na sebe, ale na ostatní, kterým pomohly najít jejich skupinu/
úkol: skupina chvíli diskutuje o tom, která jídla z brambor znají, pak učitel zapisuje opět na arch papíru návrhy skupin. Zopakujeme si napsaná jídla a povídáme si kdo už to jedl.

3. Počítáme s bramborami

/ tyto aktivity můžeme zařazovat celý týden na začátku matematiky/

úkoly:

a/ poskládej svých pět brambor od největší po nejmenší i obráceně, která brambora je nejmenší, největší / můžeme udělat kontrolu třídou – všichni se procházejí po třídě a dívají se zda to ostatní udělali správně, mohou říci, zda se jim něco líbilo, zda je něco překvapilo.../

b/ polož několik brambor na lavici / 1 – 5/ a jdi před tabuli. Každý žák jde třídou a rychlým postřehem říká kolik brambor je na každém místě.

c/ polož několik brambor na lavici / 1 – 5/ a rozděl je na dvě hromádky. /můžeme počítat i s nulou, ale děti si ji nerady volí/. Vymysli si příběh (slovní úlohu) o svých bramborách, utvoř otázku a vyvolej si někoho, kdo ti odpoví.

např. 2 a 1: Maminka přinesla ze sklepa 2 brambory a tatínek jí přinesl jeden brambor. Kolik brambor měla maminka? Simonko! Maminka měla 3 brambory, protože $2 + 1 = 3$.

d/ před tabulí je lavice na které stojí rozevřené velké desky, aby ostatní neviděli co si nachystal žák před tabulí.

Vyvolaný žák si za rozložené desky nachystá nějaký počet brambor a vyvolá si někoho. Ten typuje, kolik brambor tam má. Žák u tabule řekne ANO- pokud to spolužák uhodl, nebo řekne VÍCE /MÉNĚ/ a vyvolá dalšího spolužáka. Kdo uhodl, jde před tabuli chystat pro ostatní

d/ polož si na lavici několik brambor a rozděl je na dvě hromádky. Každý řekne jak svůj počet rozdělil.
př. 4 to je 3 a 1

e/ práce ve skupinách: položte číslice 1 – 5 na lavici a pod každou položte dané množství brambor.

f/ poskládej ze všech brambor obrázků – povídej o tom co je to

středa

1. Princeznička na bále , Fr. Hrubín - dramatizace

Princeznička na bále

poztrácela korále.

Její táta, mocný král

Honzíka si zavolal.

„Honzíku, máš namále,

najdi nám ty korále.“

Honzík běžel na horu,

nakopal tam bramborů.

Vysypal je před krále

„Tu máte ty korále,

větší už tam neměli,

ty už snědli v neděli.“

2. Písnička – Kopu, kopu brambory , taneček

/ Informatorium 3-8 , str. 18, č.8/2004/

4/4 takt

a g fis g / a h a / a g fis g/a h a / g fis e d/ cis d e fis/
Kopu, kopu brambory, mám jich plné stodoly, uvařím je na loupačku,

g fis e d / c d e fis / fis fis g e / a d2/ fis fis g e / d d /
pozvu na ně naši Kačku, ta se bude mít – hm! Ta se bude mít – mňam!

Tempo písničky je zvoleno tak, aby se dětem text dobře vyslovoval. Píseň je ve zpěvnících zapisována ve 2/4 nebo 4/8 taktu, ale my si ji zahrajeme a zazpíváme ve 4/4 taktu tak, aby se na jednu slabiku děti udělaly jeden krůček.

Dvě děti se postaví zády k sobě a na začátku písničky se rozejdou směrem od sebe do protilehlých směrů (které jsou dány učitelkou). Každé dítě má imaginární motyku, kterou budou okopávat svůj záhonek.

1.a2. takt: Děti jdou 7 kroků od sebe po rovné přímce – „okopávají záhon“ brambor, na závěr se zastaví a otočí.

3.a 4. takt: Totéž provedou směrem k sobě, na závěr „odloží motyku“.

5. – 8. takt: Podají si pravé ruce (jako kdyby si řekly: „ Dobrý den!“) a na místě se otáčejí, podívají se na sebe, na závěr se zastaví proti sobě.

9. takt: Tlesknou na své ruce, na protější, na své, na protější.

10. takt: Tlesknou na své ruce a pak je zvednou do mírného vzpažení s pohledem vzhůru a řeknou obdivně: „ Hm“

11. a12. takt: Stejně jako 9. a10. takt, jen na závěr místo zvednutí rukou a hm se dvojice nakloní k sobě a děti řeknou s mlasknutím „ mňam“

3. skládáme básničku o bramborách

- pokus o drobné rýmování, skládání básničky / společně/
- kdo chce, může složit básničku doma sám nebo s pomocí rodičů

čtvrtek

1. Naše věta

- opakujeme co víme o bramborách, co jsme dělali s bramborami

Kruh: učitel začne větu a každý připojí jedno slovo tak, aby se věta ukončila
učitel začíná další kolo/ každý opakuje jen to své slovo/

a/ zpěvně

b/ smutně

c/ vesele

d/ s výkřikem- zakřičí ho

e/ šeptem

f/ s otázkou

g/ slovo a k tomu nějaké gesto

h/ jen gesto

i/ normálně

2. Prvouka – Pěstujeme brambory / dramatizace/

třídu rozdělíme na polovinu, polovina jsou sedláci, polovina jsou brambory
učitel vypráví příběh a sedláci provádějí to, co říká

a/ sedlák vykope jamku

b/ vezme bramboru a zasadí ji, zahrne hlínou, trochu i zašlápne

c/ chodí se dívat na bramboru – brambora trošku vyrostla

d/ musí ji ohrnout / proč? – aby nebyla zelená/

e/ brambora roste – sedlák musí posbírat mandelinky

f/ bramboře začaly osychat listy- asi je vykopeme

g/ vykopávání , sbírání do košů
h/ odnese je do sklepa
ch/ děti si vymění role
i/ na jaře zasadíme nové- ty nejlepší, brambory
celé opakujeme

3. kreslíme brambory

kreslíme podzemní části, nadzemní části, mandelinku bramborovou, náradí, které potřebujeme

4. výroba bramborového skřítky nebo zvířátka

Nasbíráme si přírodniny a pomocí špendlíků připevňujeme na brambor. Spodní část bramboru můžeme uříznout, aby skřítek stál. /využijeme na čepici/. Děti si svého skřítky pojmenují. Mohou vytvořit krátký příběh: kde žije, co má rád, jaké má kamarády.....

Pátek

1. Co jsme dělali s bramborami?

Co se ti líbilo a proč?

Co ses nového dozvěděl o bramborách?

2. Děláme bramboráky

potřebujeme: vaňič, mísu, prkýnko, struhadlo, škrabku, pánvičku, obracečky, nůž, hrníček na ohřátí mléka, talířky

suroviny: brambory, česnek, pepř, majoránku, sůl, mléko, hl. mouku, olej

společná práce: každý si oškrábe brambor, nastrouhá na struhadle a společně zamícháme. Smažíme přímo ve třídě / učitelka/, děti sedí kolem a povídáme si, zpíváme atd.

Zpracovala: Mgr. Pavla Krátká

2. a 3. ročník

1.Pokus: v bramborách je škrob

2. výtvarná výchova

Pomůcky: syrové brambory, nůž, temperové barvy, štětec, balící papír.

Vyřezávání 2 tiskátek z půlek brambor – tisk temperovými barvami na balící papír podle vlastního vzoru – výroba obalu na výkresy.

3.bramborová kuchařka

Každé dítě si za pomoci rodičů napíše 2 recepty, ve kterých jsou brambory (1 sladký, 1 slaný recept) a namaluje ke každému receptu obrázek. V hodině prvouky si každý vybere jeden z receptů a seznámí s ním ostatní děti. Názvy všech jídel píšeme na tabuli a děti si je přepíší do sešitu „Práce všeho druhu“.

Na závěr jsme ze všech receptů sestavili bramborovou kuchařku, kterou si každý na 1 den odnese domů.

4. matematika

Žáci vymýšlejí slovní úlohy s bramborami (2 tř. na sčítání a odčítání; 3 tř. na násobení)

5. Kresba rostliny bramboru do sešitu.

Zpracovala RNDr. Hana Tomášková

4. a 5. ročník

1. matematika

Řešení slovních úloh zaměřených na pěstování, kopání, sběr, uskladnění - buď řešení zadaných úloh nebo vytváření vlastních slovních úloh. Úlohu vyřeší někdo ze spolužáků.

2. přírodověda

vyhledávání informací o bramboru jako o kulturní rostlině, stavbě těla této rostliny, o důležitosti a významu této potraviny i dalším využití, o původu brambor a některých zajímavostech.

3. Výtvarná výchova

a) výroba Bramboráčků

Pomůcky: brambor, přírodniny, které si děti nasbírají den předem

výroba „Bramboráčků“- panáčků z různě tvarovaných brambor dotvářených přírodninami- listy stromů, šípky, mech, travou, kořením

b) bramborová tiskátka

Děti si navrhnu a „potisknou“ závěs pomocí bramborových tiskátek,

c) výroba svítící hlavy

Z většího bramboru si žáci vydlabou hlavu jako možnou svítící dekoraci / jako u dýní/

4. jazyk český

a) rozmanité názvy bramboru v různých nářečích

b) děti přinesly napsané zajímavé recepty bramborových jídel oblíbených ve svých rodinách

c) sloh: žáci popisovali pracovní postupu při výrobě „Bramboráčka“ ve výtvarné výchově

5. hudební výchova

Zpívali jsme písničky, v nichž se objevovaly brambory a další podzimní plodiny

6. vlastivěda

Ukázali jsme si oblasti, kde se pěstují brambory v naší republice, a zjišťovali závody zpracovávající tuto pro člověka důležitou plodinu

Zpracovala Mgr. Jaroslava Kubíčková